

Opstaan voor het goede

Programma Gemeenteraadsverkiezingen 2026-2030

ChristenUnie

Bodegraven-Reeuwijk

Inleiding

Opstaan voor het goede

Wij geloven dat mensen op aarde zijn om samen te leven, en God te eren. Dat is een andere visie dan het individualisme van onze tijd. En daarom voeren we ook andere politiek dan andere partijen. We hebben een alternatief: een samenleving waarin mensen elkaar de hand reiken, gestimuleerd worden om samen te werken en er te zijn voor anderen.

Een samenleving ook waar ruimte ontstaat om samen te leven. Ruimte voor gemeenschappen, verenigingen, kerken, ruimte voor ondernemers om te ondernemen, ruimte voor ouders om hun kinderen op te voeden, ruimte voor de schepping om tot bloei te komen.

De gemeente moet dienstbaar zijn aan die vrijheid. Dat is onze belangrijkste taak, omdat in die vrijheid mensen tot hun recht komen, en er ruimte ontstaat voor pluriformiteit. Voor wie het zelf niet redt, zorgen we samen, en de overheid is er als schild voor de zwakken. Ook dat hoort bij christelijke politiek.

Daarom staan we op voor het goede: voor gezinnen en gemeenschappen, verenigingen, voor goede hulp voor wie het zelf niet redt, voor sterke ondernemers die zo belangrijk zijn voor onze gemeenschap, voor een groene en veilige woonomgeving.

De ChristenUnie wil daarin opstaan voor het goede. Wat is dan 'het goede'? Daarover lezen we in de bijbel het volgende: 'Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wil: niet anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.' (Micha 6:8)

De samenleving heeft politici nodig die handen en voeten geven aan deze opdracht. Maar niet alleen politici zijn nodig, we hebben met elkaar de verantwoordelijkheid om dat te doen als inwoners van Bodegraven-Reeuwijk. Om samen aan een toekomst te bouwen voor Bodegraven-Reeuwijk en hoop te verspreiden.

De ChristenUnie is een beweging van mensen die niet alleen spréken over wat goed is om te doen, maar dat in hun eigen omgeving ook elke dag willen dóen. Wij willen opstaan voor initiatieven in de samenleving die goed zijn voor de mens. Voor iedereen die meebouwt aan *een hoopvolle samenleving voor onze kinderen, aan een dienstbare economie voor mens en schepping en aan een rechtvaardige overheid.*

De ChristenUnie is een partij *van christenen voor alle mensen*. Wij willen Gods liefde voor deze wereld, voor Nederland, voor Bodegraven-Reeuwijk doorgeven.

Doe met ons mee!

Yvonne de Wijn, lijsttrekker

Inhoudsopgave

THEMA 1 Opstaan voor een hoopvolle samenleving met draagkracht en perspectief

1. Een goede toekomst voor onze kinderen
2. Zorg voor bij wie het niet vanzelf gaat
3. Meedoen in de samenleving
4. Een thuis voor iedereen
5. Kunst, cultuur en sport

THEMA 2 Opstaan voor een dienstbare economie aan mens en natuur

6. Een economie die werkt voor mensen en ondernemers
7. Zorg voor de schepping
8. Een goed bereikbaar Bodegraven-Reeuwijk

THEMA 3 Opstaan voor een rechtvaardige overheid die bondgenoot is van vrijheid en recht

9. Betrouwbare overheid
10. Een veilige samenleving

Thema 1:

**Opstaan voor een hoopvolle samenleving
met draagkracht en perspectief**

ChristenUnie
Bodegraven-Reeuwijk

We bouwen aan levende gemeenschappen met ruimte voor nieuwe generaties om hoopvol op te groeien, een goed bestaan op te bouwen, te wonen en te zorgen voor elkaar. Want we zijn afhankelijk van dergelijke gemeenschappen om in verbinding op te groeien en steun aan elkaar te ervaren. Te veel hebben we in het verleden gekeken naar de overheid voor oplossingen. De ChristenUnie staat op voor het herstel van de kracht van gemeenschappen. We werken dit uit in 5 hoofdstukken.

Hoofdstuk 1

Een goede toekomst voor onze kinderen

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

Een sterke samenleving begint bij sterke gezinnen. Gezinnen vormen de plek waar kinderen liefdevol en veilig kunnen opgroeien. De ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk wil gezinnen ondersteunen, armoede blijven bestrijden en ervoor zorgen dat families kunnen rondkomen. Goed onderwijs, een geschikte woning en volwaardige mogelijkheden om bij te dragen aan de samenleving zijn cruciaal voor jongeren die aan het begin van hun volwassen leven staan. Onze jeugd heeft hoop nodig voor de toekomst. Sociale media zorgen voor voortdurende prikkels en kunnen jongeren verslaafd maken aan schermgebruik. Veel jongeren ervaren prestatiedruk doordat online steeds 'volmaakte' rolmodellen worden gepresenteerd. Het overmatig problematiseren en diagnosticeren van jongeren helpt vaak onvoldoende, terwijl ouders en professionals daar regelmatig toch op terugvallen. Kinderen en jongeren hebben een veilige omgeving nodig: betrokken ouders en leerkrachten die tijd en aandacht voor hen hebben. Naast gezin en school spelen sport-, muziek- en toneelverenigingen een belangrijke rol in een gezonde ontwikkeling. Het is daarbij noodzakelijk dat er voor alle kinderen passende en toegankelijke ruimtes beschikbaar zijn. Het gebruik van drugs, alcohol, tabak en vapes onder jongeren moet worden teruggedrongen. Deze middelen ondermijnen hun gezondheid en toekomst. De preventieve aanpak *Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)* laat zien dat gemeenten met een integrale aanpak kunnen werken aan een leefomgeving waarin jongeren gezond en gelukkig kunnen opgroeien. De ChristenUnie wil investeren in dergelijke preventieve strategieën.

De ChristenUnie staat op voor:

- Het ondersteunen van gezinnen in het gewone leven.
- Een groene en veilige leefomgeving, met ruimte voor sport en spel.
- Voldoende gemeenschappelijke ruimten voor ontmoeting en verbinding.
- Zwemveiligheid van kinderen; ieder kind dat de basisschool verlaat moet een Nationaal Zwemdiploma A hebben.

1.1 Grote uitdagingen

Ouders worden is een voorrecht, maar vraagt ook veel. Voor een gezond gezinsleven is tijd en ruimte voor elkaar nodig. Vandaag de dag staan ouders onder druk door hoge kosten, veel verplichtingen en het verdwijnen van sociale verbanden die vroeger vanzelfsprekend steun gaven. Steeds vaker zoeken ouders hulp bij professionele instanties, mede door de maakbaarheidsgedachte en het streven naar het 'perfecte kind'. Dit legt druk op gezinnen, relaties en de opvoeding.

Ook binnen de jeugdhulp zijn er grote uitdagingen. De uiteenlopende belangen van aanbieders, de verwachtingen van hulpvragers en financiële druk spelen allemaal mee. Daarnaast leidt de nadruk op meetbaarheid, voorspelbare stappen, DSM-classificaties en effectiviteit ertoe dat we jongeren soms benaderen als losse 'problemen', terwijl hun omgeving een minstens zo grote rol speelt.

1.2 Samenlevingsvraagstuk

Deze ontwikkelingen raken de hele samenleving en in het bijzonder kinderen, jongeren en hun ouders. Er bestaan geen simpele oplossingen, en niet alles is met regels te sturen. Soms kan regelgeving problemen zelfs vergroten. Een belangrijke opgave voor gemeenten is om jeugdhulp toegankelijk te houden terwijl rijksbudgetten krimpen en wachtlijsten oplopen. Dat vraagt om investeren in gezinnen en gemeenschappen. De overheid moet zelfzorg en samen-zorg stimuleren en tegelijk zorgen dat kwetsbare kinderen professionele hulp blijven ontvangen. De overheid is geroepen een schild te zijn voor de zwakken.

Zorginterventies moeten uitgaan van het kind in zijn of haar context. Individuele interventies kunnen de indruk wekken dat het kind het probleem is, terwijl omgevingsfactoren vaak bepalend zijn: relatieproblemen, schulden, armoede, werkloosheid of verslaving. Sterke lokale teams moeten daarom integraal en systemisch kijken naar zorgvragen. Dit vereist professionals die tijd en ruimte hebben om zich te verbinden aan complexe situaties. De gemeente moet hierin duidelijke keuzes durven maken en zich opwerpen als schild voor de meest kwetsbaren.

De ChristenUnie staat op voor:

- Investeren in gezinnen, zodat uithuisplaatsingen zoveel mogelijk worden voorkomen. Indien nodig moeten intensieve coaches 24 uur per dag beschikbaar zijn, omdat dit uiteindelijk goedkoper en effectiever is.
- Goede ondersteuning van multiprobleemgezinnen, waarbij verkokering verdwijnt en samenwerking tussen instanties centraal staat.
- Investeren in jongerenwerkers, sportcoaches, vrijwilligers en andere pedagogische werkers voor een sterk pedagogisch klimaat.
- Een leefomgeving met gezonder voedingsaanbod en meer mogelijkheden om te bewegen, waarbij structurele samenwerking tussen partijen de gezonde keuze de makkelijke keuze maakt.
- Een leven zonder verslaving, digitaal of anderszins, voor kinderen en jongeren.
- Goede voorlichting via scholen over ongezonde leefstijl en verslaving.
- Toegankelijke opvoedondersteuning op plekken waar ouders dagelijks komen, zoals kinderopvang en basisscholen.
- Ondersteuning bij relatieproblemen en (v)echtscheidingen. Het voorkomen van complexe scheidingen en het verminderen van leed bij kinderen is daarbij het doel, bijvoorbeeld via een relatieloket of financiële ondersteuning voor relatietherapie.
- Een goede samenwerking tussen gemeente en huisarts bij jeugdhulpproblematiek.
- Een sterke verbinding tussen onderwijs en zorg, zodat kinderen zich in hun eigen wijk optimaal kunnen ontwikkelen.
- Het verkleinen van wachtlijsten en het inzetten van hulpmiddelen zoals de Wachtverzachter.

1.3 Goed onderwijs, geworteld in de samenleving én goede schoolgebouwen

De ChristenUnie staat voor goed en vrij onderwijs dat bijdraagt aan de brede ontwikkeling van kinderen. Ieder mens is uniek geschapen en onderwijs helpt jongeren hun talenten tot bloei te brengen. Ouders moeten de vrijheid behouden om te kiezen voor onderwijs dat past bij hun overtuiging.

Scholen vormen een belangrijk onderdeel van de sociale basis. Ze zijn meer dan gebouwen of plekken voor kennisoverdracht; ze maken deel uit van de leefwereld waarin kinderen opgroeien. Daarom moet onderwijs toegankelijk zijn voor iedereen en nauw verbonden zijn met de samenleving. Het vraagt om ontmoetingsplekken waar school en omgeving elkaar versterken, zoals

een gemeenschappelijke ruimte, een kinderboerderij of een schoolmoestuin.

De gemeente heeft de wettelijke verantwoordelijkheid voor schoolhuisvesting. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) moet daarom gaan over onderwijs in zijn volle breedte: een visie op hoe kinderen zich kunnen ontwikkelen en tot bloei kunnen komen. Het IHP mag niet slechts een praktische lijst zijn, maar moet een doordacht plan vormen dat kijkt naar wat er echt nodig is. Regels mogen niet leidend zijn; de vraag moet zijn hoe het wél kan.

De ChristenUnie staat op voor:

- Scholen waar kinderen en leerkrachten graag zijn. Het IHP moet zich richten op de behoeften van gebruikers en concreet maken wat er jaarlijks gebeurt, inclusief financiering.
- Een levendige en relevante Maatschappelijke Diensttijd (MDT), die jongeren actief betreft bij de samenleving en sociale cohesie vergroot.
- Jongerenondernemerschap, zodat jongeren zich breed kunnen ontwikkelen en in contact komen met mensen en uitdagingen buiten hun eigen leefwereld.
- Bestrijding van laaggeletterdheid. De bibliotheek moet daarbij een belangrijke rol blijven spelen.
- Een goed functionerend Passend Onderwijs, waarbij gemeente en scholen gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen.
- Het teruggeleiden van thuiszitters naar school of werk, onder andere via een Actieplan Thuiszitters.
- Kwalitatief goed onderwijs voor nieuwkomers en een brede aanpak om hen te laten meedraaien in de samenleving. Vroege integratie en verbinding met buurt en bedrijfsleven zijn hierbij essentieel.

Hoofdstuk 2

Zorg voor bij wie het niet vanzelf gaat

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

We geloven dat mensen door God zijn gemaakt om naar elkaar om te zien. We geloven in een samenleving waarin mensen elkaar de hand reiken en er zijn voor de ander. Dit gaat in tegen het individualisme van onze tijd. Dat is geen zwakte, maar draagt bij aan verbondenheid. Op deze manier zorgen we voor elkaar, als het gaat om onze gezondheid of ons welzijn, maar ook als je op de vlucht bent voor honger of vervolging, of als je hier bent om te werken. Mensen hebben de nodige uitdagingen vandaag de dag, die zich in gesprekken aan de keukentafel uiten: oorlog, geldzaken, zorg, een vergrijzende of juist groeiende kerk die soms geen ruimte kent. Een luisterend oor, een arm om iemands schouder, verlicht de zorgen van mensen, en samen zien we weer perspectief in een roerige wereld. We zetten ons er daarom voor in dat ook in Bodegraven-Reeuwijk mensen naar elkaar omzien. Dat kan alleen als mensen elkaar kennen en zich betrokken voelen. De gemeente kan daarbij voorzien in wat er nodig is om elkaar te leren kennen en door ruimte te geven en financiële ondersteuning te bieden aan initiatieven vanuit bewoners en organisaties.

De zorg staat echter onder druk door vergrijzing en een steeds groter beroep op mantelzorgers. Nu al doen zich personeelstekorten voor, bijvoorbeeld in de ouderenzorg en huisartsenzorg. Het risico dat de meest kwetsbaren hiervan het slachtoffer worden, is groot. We kunnen de zorg alleen toekomstbestendig maken als de samenleving zich aanpast. De overheid kan dit ondersteunen door te kiezen voor structurele investeringen in preventie, zodat niet achteraf hoeft te worden gerepareerd wat voorkomen had kunnen worden. Maar ook door te bevorderen dat gemeenschappen bloeien, bijvoorbeeld met nieuwe gemeenschappelijke woonvormen en buurtcentra. En door een maatschappelijk debat over de begrenzing van zorg, het bestrijden van eenzaamheid en suicide en het versterken van het goede samenleven. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er ondersteuning vanuit de WMO beschikbaar blijft voor de echt kwetsbaren en dat publieke middelen zo effectief mogelijk worden ingezet. Als gemeenten de wettelijke mogelijkheid krijgen om een inkomensafhankelijke bijdrage te vragen voor WMO-voorzieningen, dan zullen we daar gebruik van maken.

‘De zorg’ is een breed begrip. Het is het samenspel tussen professionele ‘formele zorg’, zoals ouderen-, gehandicapten- en jeugdzorg, en de ‘informele zorg’, zoals burenhulp, de inzet van vrijwilligers, welzijnswerk, mantelzorg en de betrokkenheid van kerken. Informele zorg is van enorme waarde. Het draagt bij aan het normaliseren van problemen die mensen ervaren. Goede samenwerking tussen informele en formele zorg is uiteraard nodig. Voor bepaalde hulpvragen van inwoners is inzet van beroepskrachten passend. Informele hulp kan niet alle zorg vervangen. Maar door zorg en ondersteuning weer in de samenleving te integreren, maken we zorg van iedereen.

Vaak heeft de inzet van de buurt en vrijwilligers professionele ondersteuning en coördinatie nodig. Vrijwilligersorganisaties en lokale sociale voorzieningen moeten voldoende financiering

hebben. Waar mogelijk verminderen we regels en registratiedruk, zodat er meer tijd is voor menselijk contact. We gaan uit van deskundigheid en vertrouwen. Ook nemen we drempels weg voor woonvormen met gezamenlijke ruimtes voor ontmoeting.

2.1 Eenzaamheid

- Wij ondersteunen buurtcentra waar mensen samenkomen voor een luisterend oor. Het verenigingsleven is belangrijk voor verbinding in de samenleving; het helpt betekenisvolle sociale contacten te leggen. Dat geldt ook voor kerken die zich openstellen om mensen een luisterend oor te bieden en een plek vormen waar men mag komen zoals men is. Belangrijk is om aan te sluiten bij wat verschillende groepen mensen nodig hebben, bijvoorbeeld jongeren, ouderen en mensen met een ggz-aandoening. De gemeente maakt dit financieel mede mogelijk en/of neemt drempels weg waar dat nodig is.
- De gemeente sluit zich aan bij het actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid'.
- We werken eraan mee dat het aantal eenzame en radeloze zelfdodingen omlaag gaat. We financieren trainingen om het gesprek makkelijker aan te gaan en geven aandacht aan suïcidepreventie in het onderwijs. Een belangrijke start is dat alle betrokken organisaties met elkaar om tafel zitten; iedereen heeft een puzzelstuk in handen. De gemeente kan hier regie op voeren.
- Suïcide is een gemeente-overstijgend probleem; jongeren wonen bijvoorbeeld in de ene plaats en gaan in de andere plaats naar school. Regionale samenwerking is dus aanbevolen.

2.2 Gezondheid

- We zetten in op positieve gezondheid en laten dit doorwerken op allerlei beleidsterreinen. Dit kan wanneer de gemeente de rol van regisseur op zich neemt en inwoners stimuleert zelf met oplossingen te komen via participatie en door de focus te verleggen van klachten naar mogelijkheden. Consulents moeten getraind worden de hele mens te zien, en de gemeente moet beleid voeren met aandacht voor veerkracht, zeggenschap en eigen regie.
- De gemeente stimuleert gezonde voeding, voldoende beweging en een leven zonder verslaving en neemt dit op in het lokale en/of regionale Preventieakkoord. Voorlichting aan kinderen via scholen speelt hierin een grote rol.
- De gemeente maakt gezondheidsbeleid concreet, gebaseerd op data van de GGD over de gezondheid en ziektelast van de inwoners. Daarbij worden inwoners, deskundigen in het sociaal domein, huisartsen, maar ook scholen en sportverenigingen betrokken.

2.3 Personen met verward gedrag

- Samen met de GGZ maakt de gemeente afspraken over hoe mensen met verward gedrag in hun eigen situatie kunnen worden ondersteund, hoe netwerken worden betrokken en hoe wordt voorkomen dat mensen afhankelijk worden van de GGZ, bijvoorbeeld door het plaatsen van een GGZ-verpleegkundige in de meldkamer of bij de politie, zoals men dat in Deventer doet.
- De gemeente zet, in het kader van samenredzaamheid, in op hulpgroepen voor mensen met verward gedrag en op de beschikbaarheid van gezamenlijke woonruimte.
- We investeren in beschermd wonen en in zorg voor mensen met GGZ-problematiek die thuis wonen: 24/7 ambulante psychische zorg in de wijk, en intensievere samenwerking

tussen GGZ, huisartsen, maatschappelijke opvang, woningcorporaties, schuldhulpverlening en andere zorg- en hulpverleners en herstelgroepen.

- De ChristenUnie pleit voor meer inloophuizen en time-outvoorzieningen voor kortdurende opname. Daarvoor is regionale samenwerking en het benutten van voorzieningen in buurgemeenten noodzakelijk.
- Vaak is bij mensen met verward gedrag sprake van multiproblematiek, wat betekent dat meerdere instanties betrokken zijn. Communicatie en samenwerking zijn hierbij onmisbaar.

2.4 Wonen en zorgen voor elkaar

- De ChristenUnie stimuleert particuliere bewonersinitiatieven en maatschappelijke organisaties op het gebied van vernieuwende woonvormen. De woonvormen vormen geen eilandjes en hebben altijd een actieve verbinding met de buurt. Ook verbreden we de mogelijkheden voor mantelzorg thuis of bijvoorbeeld kangoeroewoningen. Daarbij vraagt de ChristenUnie speciale aandacht voor woonvoorzieningen voor mensen met dementie.
- We werken volgens het principe van Housing First; hiermee streven we ernaar dak- en thuisloosheid voorgoed te beëindigen. Iedereen krijgt de kans op een (t)huis, met de juiste ondersteuning om dit te behouden, in een buurt waarin mensen elkaar accepteren.
- We verbinden het sociale en het fysieke domein. De gemeente laat hiervoor de afdelingen Sociaal Domein en Ruimtelijke Ordening gezamenlijk optrekken. Alle maatschappelijke partners worden betrokken bij de vraagstukken die er liggen, zodat belangen goed kunnen worden afgestemd.
- De ChristenUnie zet zich in voor digitale ondersteuning van ouderen en mensen die moeite hebben met het begrijpen van ingewikkelde regelgeving en die aanspraak willen maken op regelingen die juist voor hen bedoeld zijn.
- De ChristenUnie wil dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk structureel investeert in ontmoetingsplekken in de buurt voor mensen met dementie, door deze te faciliteren en te subsidiëren, zodat een dementievriendelijke buurt wordt gerealiseerd.

2.5 Vrijwilligers en mantelzorgers

- Vrijwilligers kunnen, indien nodig, een gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) verkrijgen.
- Bodegraven-Reeuwijk ontwikkelt een ruim aanbod mantelzorgondersteuning, waaronder een respijtvoorziening.
- De ChristenUnie wil specifieke ondersteuning voor jonge mantelzorgers, zeker wanneer zij zorgtaken moeten combineren met school of studie. De gemeente gaat hiervoor het gesprek met hen aan.
- De gemeente wijst mensen die mantelzorger zijn of worden actief op ondersteuning.
- In Bodegraven-Reeuwijk ontwikkelen we een visie op informele zorg en de manier waarop deze zich verhoudt tot de formele zorg.
- De gemeente minimaliseert regels en drempels bij het aanvragen van voorzieningen.

2.6 Iedereen telt mee en doet mee

- De gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners. Ook digitaal moet de gemeente bereikbaar zijn voor mensen met een beperking.
- De gemeente zorgt ervoor dat (gemeentelijke) evenementen toegankelijk zijn voor bezoekers met een beperking.

2.7 Zorg voor vluchtelingen en (arbeids-)migranten

- Elke gemeente heeft een verantwoordelijkheid in de opvang van asielzoekers, zodat er landelijke spreiding is, en daar werken we aan mee. Onze gemeente neemt ook verantwoordelijkheid voor de huisvesting van asielzoekers met een verblijfsstatus en zet zich ervoor in om voor hen woonruimte te zoeken. We staan voor kleinschalige opvang. We stemmen hierover af met regiogemeenten. De inwoners worden goed en tijdig geïnformeerd over veranderingen in omvang, locatie of doelgroep van de opvang.
- De ChristenUnie gaat voor opvang van 100 AMV'ers en 100 arbeidsmigranten met de huidige opvanglocaties. Wanneer meer nodig is, zullen andere locaties gezocht moeten worden.
- De ChristenUnie is voor onderzoek naar mogelijkheden van collectieve woonvormen waar jongeren en migranten gemixed kunnen wonen. Dat biedt woonmogelijkheden voor jongeren en een snellere integratie voor migranten.
- We werken nauw samen met andere partijen in het dorp, zoals Vluchtelingenwerk.
- Waar overlast ontstaat, pakken we dat aan. Dat geldt voor iedereen in onze samenleving.
- Taal verbindt. We stimuleren iedereen om de Nederlandse taal te leren en om werkervaring of vrijwilligerswerk op te doen. We verwachten dat nieuwkomers zich hiervoor inzetten en zo snel mogelijk deel worden van de samenleving.
- Voor kinderen zorgen we voor een kansrijke start door hen zo snel mogelijk te laten sporten, deel te laten nemen aan cultuur en naar school te laten gaan. Dat geeft hoop en stabiliteit.
- We hebben aandacht voor ongedocumenteerden in onze gemeente. Zij lopen een groter risico op uitbuiting en misbruik. We zorgen voor een veilig klimaat waarin zij geholpen worden bij het doen van aangifte en krijgen waar nodig toegang tot zorg.
- We zorgen dat werk en inburgering makkelijker worden gemaakt, bijvoorbeeld via avondlessen, flexibele schooltijden en contact tussen werkgevers en taalscholen. Inburgeren gaat verder dan taal en werk: het gaat ook over onderdeel worden van de samenleving.

Hoofdstuk 3

Meedoen in de samenleving

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

De ChristenUnie wil gaan voor een samenleving waarin we omzien naar elkaar, waar iedereen de kans krijgt om volwaardig mee te doen. Werk is daarbij een belangrijke pijler: het geeft niet alleen een inkomen, maar ook eigenwaarde en een plek in de gemeenschap. De ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk wil een economie waarin arbeid loont, waarin werkenden voldoende verdienen om rond te komen en waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt meedoen.

We zetten in op een inclusieve arbeidsmarkt, eerlijke lonen en goede begeleiding voor wie (opnieuw) aan het werk wil. Maar niet alleen werk zorgt voor zingeving en meedoen in de samenleving. Door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en (arbeidsmatige) dagbesteding doen de inwoners van onze gemeente volop mee. De ChristenUnie zet zich in om deze inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen.

Tegelijkertijd weten we dat armoede en schulden een enorme impact hebben op mensen en hun gezinnen. Te veel Nederlanders leven onder de armoedegrens en ervaren de stress van financiële onzekerheid. De ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk kiest voor een barmhartig en rechtvaardig armoedebeleid, dat makkelijk vindbaar is en eenvoudig aan te vragen. Op deze manier krijgen mensen de hulp die ze nodig hebben.

We willen dat werken altijd meer oplevert dan een uitkering, maar ook dat niemand in onze gemeente in armoede hoeft te leven. Daarom pleiten we voor een eerlijke verdeling van lasten, gerichte inkomensondersteuning en betere hulp bij het voorkomen en oplossen van schulden.

Schulden mogen geen gevangenis zijn. Mensen die in financiële problemen raken, moeten snel en effectief geholpen worden. Dat betekent een eenvoudige en toegankelijke schuldhulpverlening, een sociale incasso-aanpak en betere bescherming tegen schulden.

We zien dat met name jongeren extra kwetsbaar zijn door de invloed van sociale media, influencers en het gebruik van Buy Now Pay Later (BNPL) diensten. Een specifieke aanpak, met behulp van ervaringsdeskundigen, is in hun situatie nodig. De ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk wil dat de gemeente zich hiervoor inzet.

3.1 Participatie

- Werken is niet voor iedereen mogelijk. De gemeente zorgt ervoor dat iedereen naar vermogen mee kan doen in de maatschappij en faciliteert en stimuleert vrijwilligerswerk, arbeidsmatige dagbesteding en mantelzorg.
- Gemeentelijke banen en leerwerkplekken: Bodegraven-Reeuwijk maakt extra stage- en leerwerkplekken beschikbaar binnen de gemeente en bij gesubsidieerde organisaties.
- Onvoldoende werkfit: Er zijn mensen die niet in aanmerking komen voor beschut werk en tegelijkertijd nog niet voldoende arbeidsfit zijn om bij een reguliere werkgever aan de

slag te kunnen. Bodegraven-Reeuwijk biedt daarom via Ferm Werk, in samenwerking met relevante opleidings- en ontwikkelingsfondsen laagdrempelige trajecten aan waarin werkzoekenden ervaring kunnen opdoen en vaardigheden ontwikkelen. We maken hierbij ook gebruik van de praktijkverklaring.

- De aanwezigheid van Ferm Werk in bijvoorbeeld de Huizen van Alles moet goed gecommuniceerd worden naar de burgers.
- We anticiperen op de Participatiewet in Balans. Daar waar mogelijkheden zijn, gaan we mee aan de slag, bv met het toekennen van bijstandsaanvragen met terugwerkende kracht en een bufferbudget.
- Voor het zoeken van werk voor burgers met maatschappelijke achterstand wil de ChristenUnie maatwerk leveren, omdat iedere situatie uniek is.
- Over regelingen die aan bepaalde werksoorten gekoppeld zijn moet goede communicatie komen.
- Persoonlijke aandacht bij het zoeken naar werk voor burgers met een maatschappelijke achterstand mag niet ontbreken.

3.2 Armoede

- Voor alles is het van belang altijd in gesprek te gaan met inwoners en ervaringsdeskundigen.
- Een sterk sociaal netwerk bevordert de bestaanszekerheid van mensen. Bodegraven-Reeuwijk stimuleert en ondersteunt daarom initiatieven waarbij inwoners op wijk/buurt/straat niveau elkaar ontmoeten en ondersteunen.
- We stimuleren beter gebruik en uitvoering van de bijzondere bijstand en gemeentelijke regelingen door proactieve informatievoorziening. We doen dit samen met de maatschappelijke partners en passen automatische toekenning toe waar mogelijk. Een beroep op de noodpot moet mogelijk blijven voor inwoners die tussen wal en schip vallen.
- Naast een duidelijk overzicht van alle regelingen op de website van de gemeente, moeten ook de medewerkers van instanties zoals Sam en Boris, maar ook de bibliotheek goed op de hoogte zijn van de sociale kaart om inwoners die digitaal minder vaardig zijn, te wijzen op de regelingen.
- We ondersteunen informele voedselbanken en initiatieven van kerken/diaconieën en voorkomen een boete op barmhartigheid in ons gemeentelijk beleid.
- We vinden het belangrijk om lokaal maatwerk aan te bieden voor inwoners met hoge energierekeningen en huurachterstanden, met als doel hen te helpen weer financieel zelfstandig te worden.
- Het aanvragen en gebruiken van de Groene Hart pas moet laagdrempelig zijn. De ChristenUnie is voorstander om zoveel mogelijk instanties en kortingsregelingen via deze pas te laten verlopen om versnippering te voorkomen. De informatie moet in meerdere talen beschikbaar zijn.

3.3 Schulden

- We werken actief samen met woningcorporaties, energiemaatschappijen en zorgverzekeraars om betalingsachterstanden vroegtijdig op te merken en hulp aan te bieden. We zorgen ervoor dat er expertise bij de gemeente is waardoor mensen ook gelijk geholpen kunnen worden ipv weer doorverwezen te moeten worden naar een

volgend loket.

- Daarnaast worden huisbezoeken afgelegd door de bestaande welzijnspartners of gemeentelijke schuldhulp. Jongeren zijn hierbij een groep die extra aandacht verdient i.v.m. de lage drempel voor Buy Now Pay Later (BNPL).
- We bieden financiële educatie en hulp aan jongeren, onder meer door middel van budgetcoaching, voor jongvolwassenen en lessen over geldbeheer op scholen.
- Bodegraven-Reeuwijk past bij het innen van gemeentelijke belastingen en heffingen een sociaal kwijtscheldings- en incassobeleid toe om problematische schulden te voorkomen.

3.4 Arbeidsmigranten

- In Bodegraven-Reeuwijk wordt komende jaren tijdelijke huisvesting gerealiseerd op locatie Nespada voor 100 arbeidsmigranten (max 15 jaar) en 100 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (max 10 jaar). Na een positieve evaluatie wordt gezocht naar andere locaties binnen de gemeente voor aanvullende, kleinschalige huisvesting voor arbeidsmigranten cf. rapport Hilten. Belangrijke voorwaarde is een goed participatieproces met de bewoners en de regierol van de gemeente.
- We werken samen met inspectiediensten en maatschappelijke organisaties om misstanden bij werkgevers en huisbazen te signaleren en aan te pakken.
- We verstrekken informatie over zorgverzekeringen en gemeentelijke regelingen, en zorgen voor laagdrempelige toegang tot medische hulp.

Hoofdstuk 4

Een thuis voor iedereen

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

Je thuis voelen in Bodegraven-Reeuwijk, dat is waar de ChristenUnie op inzet. Iedereen heeft een plek nodig waar je veilig bent en gezien wordt, waar je tot rust kunt komen. En dan gaat het om meer dan alleen een dak boven je hoofd, dan gaat het om geborgenheid. Dat ontstaat wanneer mensen elkaar kennen doordat ze elkaar tegenkomen. We bouwen daarom geen huizen, maar gemeenschappen, waar mensen er kunnen zijn voor elkaar, en waar iedereen zich gekend weet.

De ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk gaat ook voor woningen die geen geldzorgen met zich meebrengen, maar die juist betaalbaar en energiezuinig zijn. Een huis dat in een wijk staat waar burens elkaar helpen en voor elkaar klaar staan. Waar het fijn wonen is, met genoeg groen, ontmoetingsplekken en speeltuinen. Kortom, een huis dat mensen met recht hun thuis kunnen noemen.

Zo'n huis vinden gaat niet vanzelf, of het nu een eerste huis is, of een huis waar kinderen fijn op kunnen groeien, of een huis waar men goed oud kan worden. Ook in Bodegraven-Reeuwijk staat de woningmarkt onder druk. Huizenprijzen stijgen en het bouwen gaat niet snel genoeg. Daardoor zitten mensen klem in een te kleine of juist te grote woning, kunnen jongeren niet op zichzelf gaan wonen en is het lang wachten op een levensloopbestendige woning.

Dat er onvoldoende woningen worden gebouwd heeft verschillende oorzaken waar gemeenten soms maar weinig invloed op hebben. De schaarste wordt vooral gevoeld door mensen met een kwetsbare positie op de woningmarkt. Met name in de lagere prijsklassen komt voldoende aanbod van woningen niet vanzelf tot stand. Op basis van de christelijk-sociale waarden solidariteit en barmhartigheid willen we ons daarom in Bodegraven-Reeuwijk inzetten voor de bouw van betaalbare koop en huurwoningen, voor starters en anderen met een kleine portemonnee en mensen met een zorgbehoefte.

We moeten in voldoende woonruimte voorzien. En daar zetten we ons in Bodegraven-Reeuwijk voor in! We kijken actief naar mogelijkheden om woningen toe te voegen en naar kansen bij herontwikkeling van bedrijventerreinen.

De ChristenUnie kijkt daarnaast ook verder dan stenen en een dak. We kiezen voor groene wijken waar ontmoeting gestimuleerd wordt. Waar ruimte is voor allerlei initiatieven uit de buurt. Groen en bomen zijn onmisbaar voor klimaatbestendigheid én voor ons eigen buitengeluk. Daarom doen we er alles aan om niet enkel groen te behouden bij het bouwen van woningen, maar juist groen toe te voegen. We leggen de lat daarmee hoog. Daar heeft Bodegraven-Reeuwijk ook recht op. We werken intensief samen met bouwers en woningcorporaties.

4.1 Woningbouw

- We stellen tot doel om per jaar 300 woningen te bouwen. Dat doen we op verschillende plekken in onze gemeente.
- Naast het splitsen van woningen en erfdelen, wat binnen Bodegraven-Reeuwijk al mogelijk is, pleiten we voor meer hoogbouw op plekken die binnen de reeds bebouwde omgeving vrijkomen. Het optoppen van reeds bestaande woningen/woongebouwen biedt veel mogelijkheden en moet nader onderzocht worden.
- De ChristenUnie zet in op het behouden en inzetten voor woonruimte van bestaande bouw, zoals leegstaande (bedrijfs)panden. Dit voorziet niet alleen in de behoefte aan woonruimte, maar is ook een grondstofbesparend.
- Waar mogelijk en betaalbaar kiezen we voor inbreiding boven nieuwbouw in het nog open polderlandschap, waarbij gestreefd moet worden naar een goede balans tussen bouw en groen.
- De ChristenUnie pleit voor het invoeren van een boete op leegstand, wanneer woningen of bedrijfsruimten langer dan 1,5 jaar leegstaan.
- We zien een toename van het aantal 1- en 2-persoonshuishoudens. Daarom zetten wij in op meer collectieve woonvormen, met ontmoetingsruimten en gedeelde huiskamers, zoals in het voormalige klooster in Reeuwijk Dorp.
- Omdat er steeds meer behoefte komt aan woningen voor ouderen, zetten we in op het zoveel mogelijk realiseren van wooneenheden die geschikt zijn voor deze doelgroep. Liefst gelijkvloers en geclusterd rond of binnen bestaande wijken, zodat de benodigde sociale interactie optimale kansen krijgt. Dit bevordert ook de doorstroming van woningbezit, van oudere generaties naar jongere.
- In het verlengde hiervan maken we met ontwikkelaars ook afspraken over de bouw van levensloopbestendige woningen. Waar de gemeente grondposities heeft stuurt zij op de programmering, zodat deze woningen voldoende worden gebouwd. Zo maken we doorstroming mogelijk.
- Omdat er veel arbeidsmigranten werken in Bodegraven-Reeuwijk, verdient ook huisvesting van deze groep aandacht. De ChristenUnie geeft de voorkeur aan kleinschalig huisvestingsprojecten in de verschillende kernen. Wanneer grootschaliger opvang noodzakelijk is, moet dat in goed overleg met omwonenden worden uitgevoerd.

4.2 Betaalbaar wonen

- De ChristenUnie streeft naar meer betaalbare woningen voor senioren. Hierdoor komen de woningen waarin zij nu wonen vrij en kan de doorstroming naar jongere generaties goed op gang komen. Eén verhuizing van een oudere kan zomaar voorzien in woonruimte voor vier of vijf jongere woningzoekenden of starters.
- Het blijft hiernaast belangrijk om te zorgen voor een gezonde mix van goedkopere en duurdere woningen. We kiezen voor een verdeling van 30% goedkoop, 40% middelduur en 30% duur.
- Goedkoper bouwen kan ook bereikt worden met het bouwen van kleinere units (tinyhouses). Hiervoor moeten geschikte locaties beschikbaar komen.
- Voor het huursegment van de markt pleiten we voor meer aandacht voor het middenhuur-segment als belangrijke aanvulling op de nagestreefde 30% sociale huur en het (goedkopere) koopsegment.
- We staan open voor initiatieven van en geven zoveel mogelijk ruimte aan woningcorporaties zodat er een goede mix ontstaat in het woningaanbod.

4.3 Groene en verbonden wijken

- Wonen in een groene wijk is goed voor je gezondheid en welzijn. We gebruiken daarvoor de 3-30-300-regel zowel voor nieuwbouwprojecten als voor bestaande wijken, bijvoorbeeld wanneer de openbare ruimte aangepakt wordt. Dit betekent dat je vanuit elk huis drie bomen moet kunnen zien, 30% van de wijk in de schaduw van een boom valt, en je binnen 300 meter lopen bij een parkje bent.
- Nieuwbouw gaat niet enkel over woningen. In bouwprojecten komt ook ruimte voor maatschappelijke voorzieningen, zoals verenigingen, maar ook voor maatschappelijke organisaties die een belangrijke bijdrage leveren aan het welzijn in de wijk. Zij moeten een plek in de buurt kunnen behouden. De gemeente maakt daarover afspraken met bouwers, en ondersteunt waar nodig.
- Ons doel is bouwen aan gemeenschappen. In nieuwe buurten komen ook plekken die geschikt zijn voor kerken en andere geloofsgemeenschappen om in samen te komen. De ene keer is dat een gloednieuw kerkgebouw, de andere keer is het een multifunctioneel ontmoetingscentrum wat gehuurd kan worden op zondagochtend. We zorgen ervoor dat voorzieningen meegroeien met nieuw te bouwen woningen. Je kunt altijd lopend of fietsend naar de plekken die belangrijk voor je zijn. Of dat nu gaat om sport, kerk of winkels.
- In het kader van duurzaamheid stimuleert de ChristenUnie een goedkopere en duurzamere bouwwijze. Dit door hergebruik van materialen, prefab-bouw en meer gebruik van hout. Verder moet worden nagedacht over de voordelen van demontabel bouwen. Het is voor energiebesparing ook belangrijk om zoveel mogelijk zon- en wind georiënteerd te bouwen. Binnen nieuwbouwprojecten streven we naar het aanbrengen van ecologische verbindingen die rekening houden met lokaal aanwezige fauna.

4.4 Ruimte van en voor iedereen

- We vinden het belangrijk, dat de openbare ruimte uitnodigt tot ontmoeting en bewegen. Waar b.v. speeltuinen, beweegtuinten en ontmoetingsplekken ontbreken en door de buurt gewenst zijn voegen we die waar mogelijk toe. Ook stimuleren we dat buurtinitiatieven die erop gericht zijn buurten aantrekkelijker en gezonder te maken, zoals grasveldjes adopteren en mooier maken. De gemeente kan inwoners ons inziens actiever steunen bij een verstandige inrichting van privetuinen, zodat deze kunnen dienen als buffer bij extreme neerslag en meer een temperende werking krijgen tegen hitte ("ontstenen").
- De openbare ruimte wordt toegankelijk ingericht, met voldoende rustplekken.
- Om bij te dragen aan het vaker voorkomen van klimaatextremen is het belangrijk dat onze gemeente aandacht schenkt aan voorhanden zijnde klimaat adaptieve maatregelen. Onze dorpen worden daardoor weerbaarder en steeds beter bestand tegen m.n. extreme neerslag en langdurige hitte-periodes. De gemeente zelf moet hierbij het goede voorbeeld geven, b.v. door bij herinrichting van de openbare ruimte zoveel mogelijk stenen te vervangen door groen.

Hoofdstuk 5

Kunst, cultuur en sport

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

De ChristenUnie staat op voor leefbare dorpen. Het culturele aanbod is van groot belang voor deze leefbaarheid en reden voor mensen om ergens te willen wonen. Wij staan daarom voor een levendig verenigingsleven waarin mensen hun creativiteit, aan ons gegeven als mens, als beeld van onze God de creatieve Schepper, tot uitdrukking kunnen brengen. Muziek, creatieve vormgeving, dans en toneel verrijken het leven en de samenleving met hun creativiteit en zingeving. Het heeft de mogelijkheid om ons stil te zetten, te laten ontspannen, wakker te schudden en te verbinden.

Kunst en cultuur zijn eerst, en vooral, van en voor de samenleving. De overheid vervult een belangrijke rol als subsidieverstrekker, opdrachtgever en bewaker van ons culturele klimaat en erfgoed.

Kunst en cultuur is voor en van iedereen. Het is belangrijk dat er toegankelijk aanbod van kunst en cultuur is, met name voor jongeren. Door amateurkunsten te beoefenen, ontdekken en ontwikkelen zij hun creatieve talenten.

De ChristenUnie ondersteunt verenigingen, als klassiek voorbeeld van hoe de samenleving zichzelf organiseert.

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

5.1 Kunst en Cultuur

- Cultuureducatie voor alle kinderen dichtbij en betaalbaar. Kinderen uit gezinnen in armoede kunnen met de Groene Hartpas korting krijgen of gratis deelnemen. Dit wordt ook meegenomen in subsidievoorwaarden voor culturele instellingen.
- Muziek- en toneelverenigingen spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Daarom moet de gemeente deze verenigingen waar mogelijk ondersteunen.
- De samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen wordt versterkt.
- Behoud van de culturele en maatschappelijke functie van het Evertshuis. Er moet een scheiding zijn tussen kosten voor vastgoed en het toekennen van subsidie voor culturele projecten. Kosten voor vastgoed moeten niet verrekend worden met het cultuurbudget. De CU ziet een gemotiveerde en onderbouwde begroting als belangrijke voorwaarde voor een toekomstbestendig Evertshuis.
- Een volwaardige bibliotheek met alle taken die de landelijke overheid aan bibliotheken voorschrijft.
- De ChristenUnie wil de exploitaties van culturele accommodaties gunstig beïnvloeden door in te zetten op lagere energielasten. Bij nieuwe aanbestedingen/bouwplannen willen we dit nadrukkelijk betrekken en bij groot onderhoud hierover advies inwinnen.
- De ChristenUnie wil ook dat de gemeente het accommodatiebeleid afstemt met omliggende gemeenten. Het doel hierbij is niet om elkaar te beconcurreren, maar om elkaar en de cultuurdeelname te versterken.

- Om onze cultuurhistorie via verhalen zichtbaar te maken voor onze inwoners en bezoekers, komt er een website waar deze verhalen gebundeld worden.

5.2 Monumenten en (kerkelijk) erfgoed

Erfgoed en monumenten zijn beeldbepalende elementen in gemeenten. Het zijn bakens in een veranderende wereld en brengen herinneringen met zich mee. Goed onderhoud en beheer van erfgoed en monumenten vinden we belangrijk en we kijken daarbij ook naar nieuwe invullingen van oude gebouwen.

Kerken zijn als religieus erfgoed beeldbepalend. Voor veel Nederlanders dragen kerken herinneringen aan belangrijke momenten in het leven. Kerken bieden een plek voor erediensten en bezinning. Soms verliezen kerken hun functie en dreigt daardoor leegstand en achterstallig onderhoud. Niet alle kerken kunnen behouden worden, maar er liggen wel kansen in een waardige alternatieve bestemming.

Waar staan wij voor op?

- Het behoud van monumentale gebouwen in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Dit begint met een goed overzicht van alle monumentale gebouwen in onze gemeente, inclusief de kleinere dorpen.
- De ChristenUnie wil onderzoek naar de mogelijkheid van een gevelfonds, om historische gevels hun elan terug te geven. Dit fonds helpt ondernemers en verhuurders om hun gevels op straatniveau op te knappen.

5.3 Musea

Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de al dan niet lange lokale/regionale geschiedenis vraagt zorgvuldigheid. Musea hebben een cultuurhistorisch belang. Enerzijds om te bewaren en te beheren, anderzijds om door te geven en te leren. Het biedt ook kansen om mensen te (re)activeren.

5.4 Sport

Bij sporten staat plezier voorop. Daarom kiest de ChristenUnie voor een toegankelijke sportwereld waarin iedereen kan meedoen. We stimuleren de breedtesport in Bodegraven-Reeuwijk, voor iedereen moet sport beschikbaar zijn. Daarom is het nodig om ook voor de toekomst voldoende sportfaciliteiten te hebben; van openbare beweegplekken tot sportparken en sportaccommodaties. Sport brengt ook mensen samen. Sportverenigingen fungeren vaak als cement in de samenleving en verdienen steun.

Het is goed voor kinderen dat ze leren dat bewegen leuk is, dat ze leren om doelen te stellen en samen te werken in een team. Daarom willen we dat sport toegankelijk is voor iedereen, in het bijzonder voor de jeugd, zonder fysieke en financiële drempels. Het stimuleren van minima, ouderen, mensen met een beperking en mensen die nog niet sporten om meer te gaan bewegen is belangrijk. De ChristenUnie pleit voor open sportclubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein. Maar ook nodigen de verschillende fiets-, vaar-, wandel- en hardlooproutes uit tot bewegen en meedoen.

Waar staan de ChristenUnie voor op?

- Een gezonde leefstijl met voldoende beweging voor iedereen! Bij ouderen draagt dit bij

aan zelfredzaamheid en sociaal contact en bij jongeren zorgt het voor een gezonde start.

- Daarom worden met name kinderen en jongeren gestimuleerd een sport te beoefenen.
- Sportvereniging zijn nodig om kinderen en jongeren (maar ook volwassenen) te stimuleren sport te beoefenen. Daarom moet de gemeente verenigingen stimuleren en waar mogelijk ondersteunen.
- Een gezonde leefstijl willen we ook bevorderen door alcoholgebruik in sportkantines te ontmoedigen.
- Bij het plannen en bouwen van nieuwe wijken en infrastructurele projecten wil de ChristenUnie dat er plaats komt voor zoveel mogelijk openbare beweegplekken en -routes in de openbare ruimte. Wijken krijgen de mogelijkheid om naast kinderspeeltoestellen te kiezen voor openbare fitnessapparaten.
- Voor alle ouderen in onze gemeente ontwikkelt de gemeente laagdrempelige sport- en beweegprojecten.
- Elk kind in Bodegraven-Reeuwijk is aan het einde van de basisschoolleeftijd zwemvaardig.

Thema 2:

**Opstaan voor een dienstbare economie
voor mens en natuur**

ChristenUnie
Bodegraven-Reeuwijk

De ChristenUnie staat op voor een economie met vrijheid om te ondernemen en ook rekening houdt met de draagkracht van onze aarde. Lokale ondernemers, groot en klein, zijn daarbij belangrijk. Ze dragen bij aan lokale initiatieven en het verenigingsleven. Samenwerking tussen overheid en ondernemers is nodig om oplossingen te creëren voor maatschappelijke problemen en te komen tot een duurzame gemeente. Dit betekent ook dat ons ondernemen niet bijdraagt aan uitbuiting van mensen hier of aan de andere kant van de wereld. Dat werken we uit in de volgende 3 hoofdstukken.

Hoofdstuk 6

Een economie die werkt voor mensen en ondernemers

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

Voor een economie die dienstbaar is aan de samenleving. Een economie die niet draait om steeds meer, maar waarin het welzijn van de mens centraal staat en waar het gewoon is om op adem te kunnen komen. We kijken verder dan economische groei en materiele welvaart. Als ChristenUnie kijken we naar welvaart in de brede zin.

Een bloeiende economie gaat niet alleen over geld en winst. Daarom willen we een gemeente zijn die ondernemers helpt om duurzaam te werken, die samenwerkt met aanbieders van lokale/regionale producten en kansen biedt aan mensen die moeilijk aan een baan komen. Wij kiezen voor een economie waarin zorg voor elkaar en respect voor de schepping centraal staan. Dan bouwen we samen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat waarin iedereen meetelt. Een belangrijk instrument hierbij is de ruimtelijke ordening. In de Omgevingsvisie legt de gemeente lange termijn doelen en in het omgevingsplan de regels voor de inrichting van de fysieke omgeving vast. De ChristenUnie kiest ervoor om in deze ruimtelijke ordening duurzame bloei centraal te stellen.

Onze ondernemers (groot en klein) behoren tot het hart van Bodegraven-Reeuwijk. Ze brengen leven in de straten, bieden werk en inkomen aan inwoners en bouwen mee aan een samenleving waarin we elkaar kennen en helpen. De ChristenUnie vindt dat dit onze waardering en vertrouwen verdient. Dus is het belangrijk om ruimte te geven om te ontwikkelen, zonder vast te lopen in regels en bureaucratie, daar moet een gemeente zich voor inzetten. Niet tegenwerken, maar naast hen staan, met heldere afspraken, duidelijke communicatie en eerlijke kansen/ondersteuning waar nodig. Kortom, samenwerken vanuit vertrouwen in ondernemers die het goede willen doen.

Waar staat de ChristenUnie voor op?

6.1 De basis op orde

- De gemeente onderhoudt goede relaties met ondernemers, er is structureel overleg en er zijn voldoende informele ontmoetingsmogelijkheden.
- Er komt inkoopbeleid dat extra kansen biedt aan lokale bedrijven om leverancier van de gemeente te worden.
- Winkeliers mogen niet gedwongen worden om hun winkel op zondag te openen. Bodegraven-Reeuwijk moet dit garanderen en bewaken. De ChristenUnie is niet voor verruiming van de zondagsopenstelling van winkels.

6.2 Sociale werkgelegenheid

- Keurmerk sociaal ondernemen: een dienstbare economie is niet mogelijk zonder inclusiviteit. Bodegraven-Reeuwijk moet ondernemers helpen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of nieuwkomers een plek te geven binnen hun bedrijf. Dit

creëert niet alleen werkgelegenheid, maar geeft mensen hoop en perspectief. Daarom stimuleren en ondersteunen we sociale ondernemers, ondernemers die bijvoorbeeld mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans geven. We richten een keurmerk op waar ondernemers op basis van sociale criteria lid van kunnen worden. Een keurmerk dat sociaal ondernemen en lokale inkoop aan elkaar verbindt.

- Bodegraven-Reeuwijk steunt sociale ondernemingen door bij hen in te kopen.
- Bodegraven-Reeuwijk erkent dat het werken als ZZP'er schijnzelfstandigheid met zich mee kan brengen, dit draagt niet bij aan duurzame arbeidsverhoudingen. Bodegraven-Reeuwijk committeert zich aan de Wet DBA en huurt alleen nog maar ZZP'ers in die volledig voldoen aan de criteria van de Wet DBA. Alle ZZP'ers binnen Bodegraven-Reeuwijk worden begeleid via het ondernemersloket en waar nodig geholpen naar een dienstbetrekking die past.
- Kansen voor jongeren: stimuleer ondernemers om stageplekken, bijbanen en leerwerkplekken aan te bieden, vooral voor jongeren met een achterstand op de arbeidsmarkt.

6.3 Duurzame economie

- Bedrijventerreinen moeten schoon zijn, met de juiste functies op de juiste plek. Aandacht voor leegstand en ondermijning is belangrijk. Groen zorgt voor verkoeling in hete zomers en een betere waterafvoer, bijvoorbeeld sedumdaken en groenstroken in bermen en rondom gebouwen.
- Een bedrijventerrein is een gemeenschap. Bodegraven-Reeuwijk stimuleert en faciliteert de oprichting van bedrijventerreincoöperaties en Bedrijven Investing Zones (BIZ). Hiermee creëren we gemeenschappen waarin kennis, inkoop en energie met elkaar gedeeld kan worden.
- Bodegraven-Reeuwijk richt een kenniskring voor ondernemers op. Een kring waarbij ondernemers met en van elkaar kunnen leren op het gebied van de energietransitie, energie besparen, energie delen en circulariteit.
- We zorgen voor goede bereikbaarheid van bedrijventerreinen, inclusief OV-opties en voldoende laadplekken voor elektrische voertuigen.
- We putten onze aarde uit, grondstoffen raken op. Daarom geeft Bodegraven-Reeuwijk ruimte aan circulaire ondernemers, ondernemers die direct (kringloop) of indirect (hergebruik materialen) bijdragen aan circulariteit.
- Bodegraven-Reeuwijk richt samen met ondernemers een grondstoffendepot en circulaire bouwmarkt in, een plek waar de gemeente en ondernemers materialen kunnen opslaan die later opnieuw gebruikt kunnen worden.

6.4 Recreatie en toerisme

- Duurzame recreatie dichtbij huis: de behoefte aan recreatie in eigen omgeving blijft groot. We investeren in aantrekkelijke groene en recreatieve voorzieningen en stimuleren samen met ondernemers duurzame vormen van verblijfsrecreatie in en rond Bodegraven-Reeuwijk.
- We verbeteren en onderhouden fiets-, wandel- en waterverbindingen, niet alleen voor recreatie maar ook als duurzame routes voor woon-werkverkeer. Toegankelijke, waar mogelijk vrij liggende en goed bewegwijzerde paden dragen bij aan de aantrekkelijkheid van ons buitengebied.

- We zetten in op een herkenbare en toekomstbestendige promotie van onze gemeente als recreatieve bestemming, in samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

6.5 Levendige dorpscentra en vitale winkelcentra

- De detailhandel blijft veranderen. We zetten in op compacte, aantrekkelijke winkelgebieden en letten op de leefbaarheid, sociale veiligheid en een divers aanbod.
- Waar nodig transformeren we leegstaande winkelpanden naar woningen om het centrum leefbaar en bruisend te houden, met oog voor een goede balans tussen wonen, werken, recreëren, groen en winkelen.
- Om het centrum van Bodegraven autoluw te maken, concentreren we parkeerplaatsen vooral aan de rand van het centrum. Hierdoor wordt het centrum een veiligere plek voor wandelaars en fietsers. Uitzonderingen zijn parkeerplekken voor mensen met een beperking.
- We versterken de samenwerking tussen winkeliers, handhavers en politie om winkelcriminaliteit en overlast aan te pakken.
- Kleine winkelcentra zijn onmisbaar voor de leefbaarheid. We stimuleren innovatieve combinaties van winkels, zorg, horeca en maatschappelijke functies om voorzieningen te behouden.

Hoofdstuk 7

Zorg voor de schepping

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

We staan op voor leven in balans met wat de aarde kan dragen, voor een groene en gezonde leefomgeving. We zetten ons in om verdere opwarming van de aarde te voorkomen, de natuur te beschermen, onze leefomgeving klaar te maken voor weerextremen en we staan op voor een duurzame landbouw.

Voor de ChristenUnie staat rechtvaardigheid daarbij voorop: de transitie naar een duurzame samenleving kan alleen als die eerlijk verloopt, dit betekent dat deze voor iedereen haalbaar en betaalbaar is. Ook komen we op voor wat kwetsbaar is: de prachtige natuur in Bodegraven-Reeuwijk is het waard te beschermen. Want de schepping heeft waarde in zichzelf en elk wezen heeft recht op een goed bestaan, nu en in de toekomst. Vanuit deze motivatie willen we bijdragen aan een duurzaam leven en een duurzame landbouw, op zo'n manier dat mensen niet afhaken maar meegenomen worden in deze verandering.

Om toekomstige generaties dezelfde kansen te geven zal er dus veel moeten veranderen. Voor deze transitie moeten inwoners en overheid samen de handen uit de mouwen steken. Daarom ondersteunt de gemeente inwoners en ondernemers in wat zij zelf kunnen doen.

Waar staat de ChristenUnie voor op?

7.1 Schone energie van ons

- We geven kansen aan inwonersinitiatieven en steunen lokale energiegemeenschappen. Zo krijgen zij echt een plek in het ontwikkelen van grootschalige energieopwekking via wind en zonne-energie. Inwoners plukken met elkaar de vruchten en zo komen opbrengsten ten goede van de gemeenschap. De gemeente ondersteunt hen hierin met menskracht en garanties. Zo krijgen energiecoöperaties een eerlijke kans.
- Bewoners met een smallere beurs kunnen via lokale energiegemeenschappen ook meeprofiten van goedkope en duurzame opgewekte energie, bijvoorbeeld met solar carports in woonwijken. Zo bestrijden we energiearmoede en wordt de transitie eerlijk.
- Echte participatie staat voor ons voorop. Als een warmtenet de beste oplossing voor een wijk lijkt te zijn, start de gemeente eerst het gesprek met inwoners op. Pas dan volgt definitieve besluitvorming. De beëindiging van de levering van aardgas is pas aan de orde wanneer het voor inwoners betaalbaar is om over te stappen op duurzame verwarming.
- We stimuleren ook het gebruik van slimme batterijen en andere vormen van energieopslag in wijken en op bedrijventerreinen. Waar mogelijk koppelen we die aan nieuw te plaatsen trafohuisjes. Zo ontlasten we elektriciteitsnetten. Creatieve ondernemers kunnen daarbij een rol spelen, maar er zijn ook kansen voor energiecoöperaties. Samen met inwoners en experts gaan we kijken wat er mogelijk is in Bodegraven-Reeuwijk.

7.2 Jow duurzame huis

- Een duurzaam huis is een zuinig huis. Dat is goed voor het klimaat en goed voor je portemonnee. Daarom helpt de gemeente inwoners met lage inkomens met het treffen van kleine energiebesparende maatregelen. Ook geeft de gemeente aan mensen met een koopwoning en een laag inkomen een extra subsidie naast landelijke subsidies.
- Benoem in overeenkomsten rond de exploitatie van grond expliciet doelstellingen rond circulariteit. Het gaat hierbij om het tegengaan van verspillingen, het gebruik van ‘biobased’ materialen en de compensatie van de uitstoot van broeikasgassen tijdens de bouw.
- Verduurzamen is best een gedoe. Daarom ondersteunt de gemeente energiecoöperaties als die collectieve inkoopacties organiseren.
- Voor Verenigingen van Eigenaren is het verduurzamen vaak een ingewikkelde klus. Daarom komt er een VvE-loket waar zij ondersteuning en advies kunnen krijgen. Een procesbegeleider gaat het bestuur van de VvE helpen bij besluitvorming en het selecteren van aannemers.
- Op bedrijventerreinen krijgen ondernemers ondersteuning om slimme oplossingen voor netcongestie te verzinnen, bijvoorbeeld door elektriciteit uit te wisselen of door batterijen te plaatsen zodat bedrijven ook met een kleine aansluiting kunnen verduurzamen.
- Bij nieuwbouw zetten we in op bio-based materialen, houtbouw en circulaire/ modulaire bouwmethoden.

7.3 Kansen voor de natuur

- Zorgen voor de schepping moeten we leren. Daarom zet de gemeente extra in op natuur- en milieueducatie op alle scholen in Bodegraven-Reeuwijk, want jong geleerd is oud gedaan.
- De gemeente ontwikkelt samen met betrokkenen een visie op de toekomst van het platteland en het samengaan van o.a. natuur, landbouw, energie en recreatie.
- We stimuleren bijenlandschappen en zorgen voor voldoende bomen waarbij we de 3-30-300 groennorm hanteren. Dit betekent dat er vanuit elke woning drie bomen zichtbaar zijn, ten minste 30% van de wijk in de schaduw van bomen valt en er binnen 300 meter van elke woning een park of groene openbare ruimte is. Deze richtlijn helpt gemeenten om prioriteit te geven aan vergroening en het verbeteren van de leef kwaliteit.
- De gemeente koopt zoveel mogelijk lokaal en/of biologisch (of gecertificeerd duurzaam) plantgoed in en catering wordt zoveel mogelijk lokaal en/of biologisch ingekocht.
- We stimuleren wandelpaden en -routes om de natuur dichterbij te brengen en beweging te stimuleren.
- De gemeente verankert de bescherming van natuurgebieden als bij voorbeeld de Reeuwijkse Plassen en de Meijepolders in het omgevingsbeleid en in alle plannen.
- Bestrijdingsmiddelen worden niet meer overal gebruikt, voor een gezonde en biodiverse leefomgeving, We kiezen voor brede spuitvrije zones naast woningen, scholen, kinderopvang en zorginstellingen. Ook naast plassen, vaarten en overige natuur komen er zulke zones.
- De biodiversiteit in de bebouwde kom is vaak veel hoger dan gedacht. Hier komt meer aandacht voor en wordt goed beschermd, ook als er in bestaande wijken gebouwd wordt. Dat mag niet ten koste van natuur gaan. We werken aan groene schoolpleinen, natuurvriendelijk beheer van de openbare ruimte en biodiverse bedrijventerreinen.

- Natuurvriendelijke oevers en bermen worden steeds meer de norm. Dat geldt ook voor natuurlijkvriendelijk gras, dat betekent niet alleen gras maar ook inheemse bloemen, planten en struiken.
- Volkstuinen blijven behouden, dit is goed voor de gemeenschap en de biodiversiteit.
- Dieren hebben last van lichtvervuiling. We zoeken naar manieren om dit tegen te gaan. Alleen openbare verlichting waar het echt nodig is en anders gaan lantarenpalen aan via een bewegingssensor.
- Stikstof zorgt voor ernstige verschraving van natuur en is een bedreiging voor de biodiversiteit, ook in onze gemeente. De rol van de gemeente is beperkt. Maar waar mogelijk, draagt de gemeente wel bij. Bijvoorbeeld door ruimte te geven aan boeren om op hun erf een paar woningen te bouwen, of andere activiteiten een plek te geven. Dit kan het makkelijker maken voor boeren om te extensiveren of stoppen.
- In Bodegraven-Reeuwijk is sprake van een structurele bodemdaling met alle nadelen van dien. Dit is een urgent probleem. De gemeente zoekt met alle betrokkenen, zoals agrarische bedrijven, waterschappen en waterleidingbedrijven naar oplossingen om deze bodemdaling tegen te gaan.

7.4 Voedselproductie in balans

- Duurzame landbouw vraagt om een lange adem. Een mooi voorbeeld van duurzame samenwerking in de landbouw zijn de organisaties van zgn. Herenboeren. Het sluiten van kringlopen wordt zoveel mogelijk aangemoedigd. Voedselcoöperaties krijgen volle steun van de gemeente. In dit verband vinden wij het belangrijk dat de Hortus Populus blijft bestaan op de locatie waar ze in de loop der jaren is opgebouwd. Ook het voortbestaan van de Vega Boerderij wordt zoveel mogelijk gestimuleerd en gewaarborgd.
- Boeren hebben behoefte aan duidelijkheid en ruimte om te werken aan een duurzaam en gezond bedrijf. De gemeente neemt regie in gebiedsprocessen en ruilverkaveling zodat er huiskavels van voldoende omvang ontstaan om kringlooplandbouw mogelijk te maken en de natuur kan worden versterkt. Ook komt er een onafhankelijk erfcoach die boeren kan adviseren in het verduurzamen.

7.5 Omgaan met extreem weer

- De Deltawerken van de 21^e eeuw vinden plaats in alle achtertuinten in onze gemeente. Om overlast te voorkomen, proberen we de sponswerking te vergroten. Daarom helpt de gemeente inwoners met het klimaatbestendiger maken van straten en tuinen. Ook ondersteunen we burgerinitiatieven als het aanleggen van stoep- en geveltuintjes. We moedigen het aan dat burensamen in hun straat zoeken naar meer ruimte voor groen.
- In bouwprojecten en het aanpakken van de openbare ruimte is klimaatadaptatie de norm. Pleinen krijgen oplossingen om water af te voeren zonder afbreuk te doen aan de toegankelijkheid. Door wadi's te aan te leggen in nieuwbouwprojecten creëren we plekken voor waterberging.
- Hittestress vormt een steeds groter probleem, bomen en ander groen zorgen voor verkoeling. Daarom blijven bestaande bomen zoveel mogelijk behouden en worden (veel) nieuwe bomen en struiken geplant, m.n. in de verschillende dorpskernen.
- Waterschade door overstroming is vaak niet of beperkt verzekerd voor ondernemers. Met gebruikers van bedrijventerreinen maakt de gemeente een plan van aanpak hoe versteende gebieden meer water kunnen bergen.
- De gemeente zet zich met waterschappen in voor toekomstbestendig waterbeheer.

7.6 Geen afval meer

- Afval goed scheiden moet lonen. Daarom krijgen huishoudens die weinig restafval inleveren korting op de afvalstoffenheffing. Om iedereen een eerlijke kans te geven zorgen we ervoor dat elk huishouden de juiste faciliteiten heeft om zoveel mogelijk afvalstromen te kunnen scheiden.
- Met de McDonalds, snackbars en uitgaangelegenheden maken we afspraken over het aanpakken van zwerfafval. Zij kunnen 'afval hotspots' bijvoorbeeld adopteren en schoonhouden.
- We zetten ons in voor een schone Oude Rijn. Met vrijwilligersorganisaties wordt naar de beste aanpak gezocht om de oorzaak van het afval in het water tegen te gaan en te verwijderen.
- De gemeente besteedt zoveel mogelijk circulair aan. Denk aan de aanleg van wegen, straatmeubilair en eigen vastgoed. Met bouwers worden afspraken gemaakt over circulair slopen.
- Echte circulaire bedrijvigheid vraagt ruimte. Circulaire bedrijven en repair-café's krijgen de ruimte in onze gemeente. Als we nieuwe kavels uitgeven bekijken we hoe ondernemers uit onze gemeente die ruimte kunnen gebruiken om circulair te gaan ondernemen.

Hoofdstuk 8

Een goed bereikbaar Bodegraven-Reeuwijk

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

We staan op voor een goed bereikbaar Bodegraven-Reeuwijk. Mobiliteit brengt mensen bij elkaar, om te werken, elkaar te ontmoeten of voor elkaar te zorgen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we daarbij zorgen voor onze leefomgeving. Goede wegen, paden en OV-verbindingen zijn nodig waarbij de ChristenUnie mensen wil stimuleren om steeds de duurzaamste variant te kiezen.

De ChristenUnie wil naar schoner vervoer, waarbij lopen, fietsen en openbaar vervoer het belangrijkste is. Daarom kiezen we voor het STOMP principe: Eerst Stappen, dan Trappen (fiets), dan Openbaar vervoer, dan Mobility-as-a-Service (MaaS of deelmobiliteit) en vervolgens pas de Personenwagen. Meer dan de helft van de verplaatsingen gebeurt op korte afstand. Daarom krijgt langzaam verkeer in Bodegraven-Reeuwijk voorrang. Dit maakt onze woonomgeving leefbaar, veilig en duurzaam. Daarbij houden we rekening met mensen met een beperking, door een toegankelijke omgeving te creëren voor iedereen.

We investeren in sociaal veilige wandelroutes en in meer ruimte voor de fiets. Daarvoor streven we naar een fijnmazig netwerk van doorfietsroutes met een hoge kwaliteit. Ook zetten we in op snelle, frequente en rechtstreekse busverbindingen. De gemeente is (samen met provincie en Rijk) verantwoordelijk voor infrastructuur van hoog niveau.

De ChristenUnie blijft ook de komende periode aandacht vragen voor de toename van het vliegverkeer met toenemende geluidsoverlast en luchtvervuiling als gevolg.

Waar staat de ChristenUnie voor op?

8.1 Verkeersveiligheid

- Uitgangspunt voor het inrichten van de verkeersinfrastructuur is het Duurzaam Veilig principe: wegen zo inrichten dat voor weggebruikers de maximumsnelheid al duidelijk blijkt uit de weginrichting en zij hun snelheid hieraan aanpassen.
- We streven ernaar de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom op zoveel mogelijk plaatsen te beperken tot 30 kilometer en op woonerven zelfs 15 kilometer per uur met het oog op de veiligheid van met name kinderen. Alleen op wegen met openbaar vervoer en verbindingswegen geldt 50 kilometer per uur. Waar het op korte termijn niet mogelijk is om de weginrichting aan te passen aan de lagere maximumsnelheid kiezen we voor tijdelijke snelheidsbeperkende maatregelen.
- Op basis van registratie van de ongevallen brengt de gemeente tenminste elke vier jaar de zogenaamde 'gevaarlijke plekken' in beeld. Daarbij worden ook de verkeersdeelnemers betrokken bij het kiezen van een oplossing.
- De gemeente zorgt voor veilige loop- en fietsroutes naar de scholen en richt de omgeving van scholen veilig in.

- Er moet in Bodegraven-Reeuwijk meer worden gehandhaafd op snelheid van gemotoriseerd verkeer. Het meer dan gemiddeld gebruik van motoren in onze gemeente zorgt voor geluidsoverlast, in het bijzonder in de kwetsbare buitengebieden als de Reeuwijkse Plassen en De Meije. We zetten voor deze delen van onze gemeente in op invoering van verbodsbepalingen. Overleg met belangverenigingen van motorrijders zal hierin een belangrijke rol spelen.

8.2 Voetgangers

- De openbare ruimte moet overal toegankelijk worden ingericht voor voetgangers.
- Wandelpaden van en naar openbare voorzieningen en naar winkelcentra wil de ChristenUnie voorzien van voldoende bankjes, zodat ook mensen die minder goed ter been zijn, geregeld kunnen rusten of elkaar ontmoeten.
- We stimuleren wandelpaden en -routes, met bordjes bij cultuurhistorische elementen.

8.3 Fiets

- De ChristenUnie is voor een ambitieuze lokale fietsagenda. Iedereen moet de kans krijgen om te fietsen. Voor nieuwkomers zorgen we voor fietslessen.
- Een vlotte doorstroming van fietsers op hoofdroutes. Het is een feit dat het aantal (dodelijke) ongelukken met fietsers substantieel afneemt bij toepassing van een scheiding tussen langzaam en snel verkeer. Leg daarvoor aparte of losliggende fietspaden aan of fietsstraten. Ook drukke fietsverbindingen krijgen waar nodig losliggende fietspaden. Paaltjes en drempels op fietspaden worden zoveel mogelijk verwijderd.
- Slecht onderhouden fietspaden worden aangepakt. Zo veel mogelijk fietsroutes worden bij sneeuw schoongeveegd.
- De gemeente gaat bij nieuwbouw of herstructurering van wijken uit van het fietsverkeer en richt wijken fiets- en kindvriendelijk in. Er komen sociaal veilige fietsverbindingen die wijken onderling snel verbinden.
- Bodegraven-Reeuwijk scoort volgens de Fietsersbond zeer matige als fietsvriendelijke gemeente. We willen daarom knelpunten in kaart brengen. We kijken daarbij onder andere naar comfort, veiligheid, directheid en doorstroming.
- De ChristenUnie gaat zich inzetten voor oplaadpunten voor elektrische fietsen en watertappunten bij culturele plekken of andere verblijfsplekken.
- De ChristenUnie pleit voor bromfiets- en fatbike-vrije zones in onze gemeente, met name in winkelgebieden en andere plekken waar zich veel voetgangers bevinden.

8.4 Openbaar vervoer

- De ChristenUnie zet zich in voor frequent schoon busvervoer op de hoofdwegen door de gemeente en tussen de verschillende dorpen. Hierbij houden we rekening met de haltes nabij complexen met ouderenwoningen en zorginstellingen.
- Binnen 4 jaar zijn alle bushaltes toegankelijk gemaakt voor iedereen, voor zover dit nog niet gebeurd is.
- OV-abonnementen moeten in de hele regio geldig zijn in zowel bus als trein, ongeacht de vervoerder. Hierdoor kunnen sommige reizigers tientallen euro's per maand besparen. De gemeente gaat hiervoor lobbyen bij de provincie en alle vervoerders die betrokken zijn, en ook het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.
- Nieuwe bewoners krijgen informatie over de OV-bereikbaarheid van hun woonwijk.

8.5 Auto en vrachtverkeer

- Om aantrekkelijk te blijven voor inwoners en bedrijven moet Bodegraven-Reeuwijk bereikbaar blijven en wordt in ieder geval de doorstroming op hoofdwegen verbeterd.
- We stimuleren het gebruik van zero-emissie deelauto's. Zeker als inwoners onderling auto's gaan delen willen we dat mogelijk maken. Commerciële deelauto's faciliteren we op de logische plekken.
- Bij nieuwe grote woningbouwprojecten wordt altijd gekeken of deelmobiliteit onderdeel van het project kan worden. Zo is voor nieuwe bewoners meteen duidelijk wat de bereikbaarheid is van hun woning.
- Het aantal laadpalen wordt uitgebreid en maakt de groei van het aantal elektrische auto's mogelijk. Gekeken kan worden naar de norm vanuit de NAL (Nationale Agenda Laadinfrastructuur). Wij pleiten voor slimme laadpalen zodat elektrische auto's als buffer kunnen dienen in het elektriciteitsnetwerk.
- Om achterstanden in het onderhoud te voorkomen moet de gemeente werken met actuele onderhoudsplannen voor de (vaar)wegen en bruggen. Bij onderhoud overlegt de gemeente met externe partijen op het gebied van kabels en leidingen zodat de weg maar een keer 'open' hoeft.
- Per dag rijden diverse pakketdiensten vele kilometers door de gemeente voor het bezorgen en ophalen van bestellingen. Pakketpunten kunnen de omvang van dit verkeer beperken. Ook verkent de gemeente met lokale ondernemers of een gezamenlijke bezorgservice opgezet kan worden om onnodige verkeersbewegingen te voorkomen.
- Ter bescherming van het kwetsbare buitengebied en om te onnodig veel wegonderhoud te voorkomen, wil de De ChristenUnie zwaar verkeer in de buitengebieden als Reeuwijkse Plassen, Waarder en Driebruggen zoveel mogelijk ontmoedigen. Meer handhaving, bij voorbeeld door middel van cameratoezicht, zal hiervoor noodzakelijk zijn.

8.6 Parkeren

- De ChristenUnie wil een onderzoek naar de mogelijkheden voor goede parkeervoorzieningen aan de rand van het centrum van Bodegraven.
- De ChristenUnie wil inzetten op ontmoedigingsbeleid waar het gaat om het gebruik van auto's in het centrum van Bodegraven. Daarom willen we fietsgebruik faciliteren en onderzoek laten doen naar de mogelijkheid van betaald parkeren in het centrum van Bodegraven.
- Om dezelfde redenen wil de ChristenUnie inzetten op een lage parkeernorm, waardoor er in de gemeente minder ruimte komt voor de auto en meer voor de mens. Tegelijk moeten fiets- en loopverbindingen zoveel mogelijk worden verbeterd, danwel aangelegd. Dit alles om te komen tot een gezondere en veiliger leefomgeving, waarin meer wordt bewogen.

8.7 Vliegtuigen

Het vliegverkeer boven Bodegraven-Reeuwijk neemt steeds verder toe. De ChristenUnie blijft zich inzetten voor het niet toenemen van de overlast en vervuiling van vliegverkeer boven onze gemeente, bijvoorbeeld door als gemeente mee te doen met campagnes als 'geef stilte een stem' en hierin gezamenlijk op te trekken met andere gemeenten in de regio.

Thema 3:

Opstaan voor een rechtvaardige overheid die bondgenoot is van vrijheid en recht

De ChristenUnie staat op voor een overheid die bondgenoot is van de samenleving, een baken van vrijheid en gerechtigheid. De overheid moet dienstbaar zijn aan het goede leven en strijden tegen onrecht.

Een goed besluit is meer dan de helft plus één tijdens een stemming. We willen dat inwoners betrokken en gehoord worden, waarbij er aandacht is voor de belangen van minderheden. Dit werken we uit in 2 hoofdstukken.

Hoofdstuk 9

Betrouwbare overheid

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

De ChristenUnie staat op voor een overheid waar mensen op kunnen rekenen als ze er zelf niet meer uit komen, die recht doet en ervoor zorgt dat de samenleving bloeit. Een samenleving waar mensen elkaar zien en helpen, verbinding zoeken en over verschillen praten. Dat is het principe waarop onze democratische rechtsstaat is gebouwd. We staan niet voor een grote overheid of voor een grote markt, maar we staan voor een sterke samenleving. Een samenleving die het resultaat is van inwoners en maatschappelijke verbanden samen.

Een betrouwbare overheid is ook een overheid die uitspreekt dat zij niet alle problemen van mensen kan oplossen. De rol van de overheid is in de tijd te groot geworden, waardoor de kracht van gemeenschappen is uitgehold. Daarom is het belangrijk om ruimte te geven aan het herstel van die gemeenschappen.

Maar mensen redden het niet altijd alleen, en zelfs niet altijd samen. De gemeente heeft dan als taak naast mensen te staan. De overheid is een schild voor de zwakke, zo lezen we in de Bijbel. Inwoners moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun vrijheid, gezondheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Om die reden is het goed dat de overheid ook grenzen aangeeft, handhaaft, normeert en kadert.

Goed bestuur wordt gevormd door mensen met een sterk moreel en integer kompas. Daar mogen lokale leiders op aangesproken worden. Binnen de gemeenteraad zet de ChristenUnie zich in op luisteren naar mensen en samenwerken. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet doorslaggevend. Als fractie willen we betrouwbaar en constructief zijn. We laten ons daarbij leiden en inspireren door de Here God die van mensen vraagt: “...niet anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.” (Micha 6:8).

De gemeente waardeert initiatieven van inwoners en organisaties. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert. De ChristenUnie zet zich in voor een betere en transparantere participatie van de inwoners bij besluitvorming die hun wonen en leven in de gemeente raakt. Daarvoor is een herziening en actualisering van de huidige Participatieverordening nodig.

Democratie is geen statisch begrip, er moet aan gewerkt worden. Daarom wil de ChristenUnie zich inzetten om vooral ook jongeren te betrekken bij de lokale democratie, want het gaat om hún toekomst. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat zij ervaring opdoen met een democratische rechtsstaat, waarin door dialoog geprobeerd wordt tegenstellingen te overbruggen. Daarom wil de ChristenUnie het instellen van een kinderburgemeester en-college onderzoeken (zie bijvoorbeeld buurgemeente Gouda).

Voor veel mensen wordt de samenleving complex. Veel ouderen, nieuwkomers en laaggeletterden vinden het vaak ingewikkeld om op tijd de juiste informatie te vinden of om bij

de overheid aan te kloppen voor hulp. De ChristenUnie wil dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk haar regels zo simpel mogelijk houdt.

Ook de lokale overheid heeft de roeping om recht te doen. Elke inwoner van Bodegraven-Reeuwijk heeft recht op een rechtvaardige behandeling, onafhankelijk van gender, afkomst, handicap of andere status. Discriminatie en racisme doen afbreuk aan die gelijkwaardigheid en vrijheid. Het bestrijden ervan kan niet door de politiek of de gemeente alleen. De hele samenleving speelt een rol.

Waar staat de ChristenUnie voor op?

9.1 Een overheid die te vertrouwen is

De ChristenUnie staat op voor een overheid die:

- Open, herkenbaar en betrokken aanwezig is in Bodegraven-Reeuwijk
- Inzet op goede relaties en communicatie met inwoners.
- Eerlijk is en geen beloftes doet die niet zijn na te komen.
- Ervoor zorgt dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden.
- Streeft naar een coalitieakkoord met duidelijke afspraken maar ook met voldoende ruimte voor alle partijen om invloed op het beleid uit te oefenen.
- De bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente hoge prioriteit geeft.
- Zorgvuldig omgaat met raadsleden en collegeleden, doordat de burgemeester fungeert als vertrouwenspersoon voor gemeenteraad en college, waarbij de burgemeester een tweede vertrouwenspersoon aanstelt, waarbij ervoor wordt gezorgd dat er altijd een man en een vrouw vertrouwenspersoon zijn.

9.2 Bewoners- én overheidsparticipatie

- In Bodegraven-Reeuwijk gaan we, vanuit vertrouwen, actief werk maken van ‘right to challenge’ (uitdaagrecht). Het recht om als bewoners de gemeente uit te dagen en aan te geven dat je, bijvoorbeeld als wijk of als dorp een voorziening zelf in stand wilt en kunt houden. Ook op dat punt moet de huidige Participatieverordening aangepast worden.
- Wijken krijgen meer eigen mogelijkheden om keuzes te maken die passen bij de wijk en zo mogelijk ook eigen budgetten.
- Vroegtijdig open en transparant inwoners betrekken bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen.
- Heldere procesafspraken bij burgerparticipatie.
- De ChristenUnie wil dat continue burgerparticipatie een vanzelfsprekende plaats inneemt.

9.3 Behoorlijk bestuur en juridische afwegingen

Onze partij staat voor een gemeente die haar inwoners rechtvaardig, transparant en respectvol behandelt. Wij vinden het essentieel dat het gemeentelijk handelen niet alleen juridisch correct is, maar ook behoorlijk. Daarom zetten wij ons in voor de ontwikkeling van een lokaal toetsingskader dat helpt bij het maken van zorgvuldige afwegingen in juridische kwesties.

Dit kader zal gebaseerd zijn op de principes uit de *Behoorlijkheidswijzer* van de Nationale ombudsman, waaronder:

- Openheid en duidelijkheid
- Respectvolle bejegening
- Betrokkenheid en oplossingsgerichtheid
- Eerlijkheid en betrouwbaarheid

Wij willen dat onze gemeente deze normen actief toepast bij besluitvorming, handhaving en dienstverlening. Zo zorgen we ervoor dat inwoners niet alleen formeel, maar ook menselijk en rechtvaardig worden behandeld.

Onze partij zal zich inzetten om dit toetsingskader op te nemen in het gemeentelijk beleid en te verankeren in de werkwijze van ambtenaren en bestuurders.

9.4 Betrekken van jongeren

- In Bodegraven-Reeuwijk wil de ChristenUnie zich inzetten om de inspraak van jongeren te verbeteren. De beslissingen die wij nu nemen, gaan over hun toekomst.
- Plannen van de gemeente moeten ook getoetst worden op de gevolgen voor jongeren.
- De ChristenUnie wil het instellen van een kinderburgemeester en-college onderzoeken

9.5 Discriminatie en racisme

- Het anti-discriminatiebureau moet goed vindbaar en bereikbaar zijn. Met signalen over ongelijke behandeling, discriminatie, antisemitisme of racisme wordt aantoonbaar wat gedaan.
- De gemeente besteedt structureel aandacht aan racisme en discriminatie, in ieder geval door als lokale overheid met de samenleving in gesprek te gaan. Specifiek moet hierbij aandacht zijn voor jongeren.
- Een betrouwbare overheid is herkenbaar en representatief. Daarom is het goed om aandacht te hebben voor diversiteit binnen de gemeenteraad, het college en de ambtelijke staf, bijvoorbeeld op het gebied van leeftijd, gender, achtergrond en opleidingsniveau.
- Medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie moeten over voldoende kennis en vaardigheden op het gebied van discriminatie, antisemitisme en racisme beschikken. Daarom volgen zij een training die bijdraagt aan intercultureel vakmanschap.

9.6 Communicatie

- Inwoners moeten informatie van de gemeente goed kunnen begrijpen, daarom communiceert de gemeente zo duidelijk en eenvoudig mogelijk met inwoners, zowel op de website als bij schriftelijke communicatie (taalniveau B1).
- In Bodegraven-Reeuwijk kunnen inwoners, naast de digitale weg, altijd bij een fysiek loket met hun vragen bij de gemeente terecht.
- Indieners van burgerinitiatieven worden niet van het kastje naar de muur gestuurd. De gemeentelijke organisatie hanteert hiervoor een eenvoudig systeem/loket en werkt via 'ambassadeurs' in de wijk.
- Meer vertrouwen, minder regels: elk jaar komt het college met voorstellen voor regels die geschrapt, vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden.

9.7 Financiën

Gemeenten krijgen structureel te weinig geld van het Rijk voor alle wettelijke taken. Dat betekent dat, naast het uitgangspunt dat gemeenten voldoende geld van het Rijk moeten ontvangen, Bodegraven-Reeuwijk de komende periode uitgaven en inkomsten in evenwicht moet brengen. Daarnaast is het van belang om ook goed in beeld te hebben wat de risico's in de toekomst zijn, om toekomstige generaties niet op te zadelen met de gevolgen van slecht (financieel) beleid van hun voorgangers.

Er zijn altijd meer wensen dan er geld beschikbaar is. De gemeenteraad moet zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen kunnen afwegen. Bij bezuinigingen wil de ChristenUnie de posten die te maken hebben met de nood van individuele inwoners, zorg, veiligheid, beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen zo veel mogelijk ontzien. Uiteraard moet er voor mensen met weinig financiële draagkracht, maatwerk mogelijk zijn.

Hoofdstuk 10

Een veilige samenleving

Waar staat de ChristenUnie Bodegraven-Reeuwijk voor op?

De ChristenUnie staat op voor een weerbare samenleving als beste voorbereiding in een wankelende wereld. In de toenemende zorgen over veiligheid door globalisering is de oplossing niet 'ieder voor zich', maar kan een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien het verschil maken.

Iedere samenleving kent bronnen van geborgenheid, een straat, een wijk, een buurthuis, een vereniging of de kerk. Zij kunnen hoekstenen zijn van sociale veiligheid, van vertrouwen voelen, houvast en zingeving bieden. Daarin investeren is hard nodig in onze geïndividualiseerde samenleving. Daarnaast is het goed om lokale dreigingsscenario's te oefenen. Op basis van dreigingsbeelden is het mogelijk een scenario uit te kiezen dat past bij de omgeving. Lokale overheden kunnen inwoners mee laten doen. Op deze manier wordt crisisbeheersing niet alleen iets van de lokale overheid, maar van ons allemaal.

Naast wat de samenleving zelf kan doen, heeft de overheid de taak om inwoners zo goed mogelijk te beschermen en criminaliteit te bestrijden. Dit betekent dat er actief ingezet moet worden op de bestrijding van straatintimidatie en relatiegeweld zoals femicide, (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, stalking en huiselijk geweld.

Veilige en leefbare buurten ontstaan wanneer mensen naar elkaar omzien. In samenwerking met de wijkagent als het directe aanspreekpunt voor inwoners. Voor veiligheid is samenwerking tussen allerlei partijen van groot belang. Dit gaat niet vanzelf, de gemeente moet daarin het voortouw nemen.

Drank, drugs en gokken maken veel kapot in mensenlevens. Het kan niet de bedoeling zijn dat door verslaving de menselijke waardigheid verloren gaat. De ChristenUnie wil verslaving en drugsproblematiek bestrijden, inclusief de hennepkwekerijen en drugslabs. We willen voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden en bestrijden ondermijning.

Radicalisering vormt een bedreiging voor de manier waarop wij in Nederland in vrijheid en veiligheid leven. Dit ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden. Naast het beschermen van de samenleving als geheel heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele (minderjarige) inwoner. Het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtegoed werkt preventief. Vooral jongeren die op zoek zijn naar hun plek in de samenleving zijn kwetsbaar.

Waar staat de ChristenUnie voor op?

10.1 Fysieke en sociale veiligheid

- We kijken naar belemmeringen in sociale veiligheid op straat of in het OV wanneer die een barrière vormen voor mensen om volwaardig mee te doen.
- Het is van groot belang dat gemeente Bodegraven-Reeuwijk een dekkend netwerk heeft

van AED's én mensen die deze kunnen bedienen. De gemeente heeft hierin een stimulerende en faciliterende rol.

- In het licht van recente ontwikkelingen rond grensoverschrijdend gedrag, is het belangrijk dat Bodegraven-Reeuwijk zorgt voor een veilige en integere werkcultuur. Dat raakt alle raadsleden, ambtenaren en bestuurders, ongeacht hun achtergrond.
- De ChristenUnie onderstreept het belang van de al bestaande samenwerking tussen alle betrokken organisaties, zoals de Veiligheidsregio, de politie, de GGD, Veilig Thuis, het Openbaar Ministerie en de welzijns- en zorgorganisaties.
- De beschikbaarheid én zichtbaarheid van de politie op straat én online is voor de ChristenUnie een belangrijk aandachtspunt.
- Oefen lokale dreigingsscenario's, zoals lange stroomuitval en wateroverlast, zodat mensen in staat zijn om adequaat te handelen als een calamiteit zich voordoet.
- Er moeten voldoende meldpunten zijn waar de politie fysiek/digitaal aanwezig is.
- Overlast in het horecagebied van Bodegraven moet in overleg met betrokken partijen waaronder de gemeente en de politie, stevig aangepakt worden.
- Een groot deel van de brandweezorg wordt in onze gemeente geleverd door vrijwilligers, de ChristenUnie waardeert hen en wil dat de gemeente zich inzet om vrijwilligers te behouden en zo nodig te werven.
- De ChristenUnie pleit voor het in kaart brengen van onveilige plekken in onze gemeente en zorgen voor goede verlichting en toezicht. Inzet van de mobiele camera's is daarbij een goed instrument.
- De gemeenteraad bespreekt jaarlijks de veiligheidsplannen met de burgemeester en andere verantwoordelijken. Een belangrijk onderdeel hiervan is het informeren over specifieke risico's in de gemeente en de maatregelen die hiervoor worden genomen.

10.2 Drank- en drugsgebruik en gokken

- Drugsgebruik wordt niet langer genormaliseerd. De gemeente doet meer tegen het toenemende gebruik en de groeiende acceptatie van synthetische drugs.
- De gemeente zet zich in om alle jongeren op scholen en hun ouders actief voor te lichten over de gevolgen van verdovende middelen.
- De GGD krijgt voldoende financiële middelen om periodiek de situatie in gemeente Bodegraven-Reeuwijk te monitoren als het gaat om middelengebruik. De GGD rapporteert elke twee jaar hierover, zodat het gemeentelijk gezondheidsbeleid periodiek en tijdig kan worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.
- Goed geschoolde handhavers en een adequaat handhavingsplan zorgen voor strenge handhaving van leeftijdsgrenzen op alcohol. De strijd tegen drankmisbruik voert de gemeente samen met scholen, ouders, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen.
- Gok- en alcoholreclames worden geweerd uit de openbare ruimte, in Abri's en andere (licht)reclamezuilen (roken is al verboden).

10.4 Ondernijning

- Onze gemeente kijkt naar aansluiting bij de aanpak Preventie met Gezag om jonge aanwas te voorkomen en jongeren actief uit de criminaliteit te halen.
- Toezicht en handhaving op illegale bewoning van vakantieparken/campings is en blijft nodig. De ChristenUnie is voorstander om de wet Bibob gericht en zo veel als mogelijk is

in te zetten.

- De gemeente betreft de inwoners actief bij het herkennen en signaleren van (vermoedens van) ondermijnende activiteiten en het melden hiervan.
- Een succesvolle aanpak van ondermijning begint bij een integer en weerbaar lokaal bestuur en ambtenarenapparaat, in gemeente Bodegraven-Reeuwijk werken we hier actief aan.

10.5 Radicalisering

- De gemeente Bodegraven-Reeuwijk investeert in jongerenwerk om aan te sluiten bij de jongerenwereld, ook digitaal.